

Список використаної літератури:

1. Козловська Л. Функціональне значення принципів спадкового права / Л. Козловська // Науковий вісник Херсонського державного університету: Серія Юридичні науки. – 2014. – № 6-1. – С. 165-168.
2. Достдар Р. Рецепція права та правові традиції у сучасному спадковому праві України / Р. Достдар // Право України. – 2010. – № 6. – С. 117-121.
3. Оксанюк Н. Свобода заповіту як один з основних принципів спадкового права / Н. Оксанюк // Університетські наукові записки: Часопис Київського університету права. – 2012. – № 3. – С. 189-192.
4. Молчанова А.С. Актуальні проблеми складання заповіту неповнолітніми особами. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=63613>

ДІДЕНКО Л. В.

Міжнародний гуманітарний університет,
доцент кафедри цивільного та господарського права і процесу,
кандидат юридичних наук, доцент

НОРМИ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА ЯК ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ ДЛЯ УЧАСНИКІВ ПРОЦЕСУ

Положення про те, що норми цивільного процесуального права є передумовою виникнення цивільних процесуальних правовідносин, має глибокий практичний зміст. Для виникнення будь-яких цивільних процесуальних правовідносин необхідна наявність норми права, що передбачає дані правовідносини. Це впливає із закріпленого цивільним процесуальним законодавством дозвільного способу правового регулювання цивільних процесуальних відносин.

Норми цивільного процесуального права – це загальні правила поведінки, встановлені для суду та інших учасників цивільного процесу. Цивільні процесуальні норми встановлюють межі поведінки не кожного конкретного суб'єкта, а всіх, хто звертається до суду або є іншим учасником цивільного процесу [3, с. 65].

Для виникнення будь-яких цивільних процесуальних правовідносин, норма, яка їх регулює, є необхідною. За відсутності відповідної правової норми про можливість участі особи як суб'єкта цивільних процесуальних правовідносин, такі відносини виникнути не можуть.

Цивільна процесуальна правосуб'єктність – це встановлена законом можливість особи виступати суб'єктом цивільно-процесуальних правовідносин. Конституцією України передбачене необмежене право людини на звернення до суду для захисту своїх прав та охоронюваних законом

інтересів (ст. 55). Це положення викликає в судовій практиці чимало проблем у застосуванні законодавства про цивільне судочинство.

Для того, щоб почалося провадження у цивільній справі в суді, необхідно мати для цього відповідні до закону підстави.

Тільки в тому випадку, якщо особа звернеться в суд за захистом або визнанням свого права, суд буде мати можливість цей факт розглядати, оскільки право на звернення до суду – це сукупність об'єктивного права особи на захист свого інтересу й суб'єктивного права на звернення до суду; не завжди особа, яка вважає, що її право порушене або оспорується, звертається (або повинна в обов'язковому порядку звернутися) до суду для його захисту, але не завжди особа, яка звернулася до суду, має спеціальні правоздатність по конкретній справі.

Юридичними фактами, внаслідок яких виникають, змінюються або припиняються цивільні процесуальні правовідносини, є фактичні дії учасників процесу (подання заяви, надання клопотання, призначення експертизи та ін.).

Цивільний кодекс України передбачає й інші (несудові) форми захисту прав і інтересів людини (ст. 16), і звернення особи для захисту її права в судовому порядку, – це суб'єктивне право особи на захист її прав і інтересів [1, с. 78].

Відкриття провадження у справі здійснюється в порядку ст. 122 ЦПК, визначаючи *правову підставу для початку провадження у справі – подання заяви у встановленому законом порядку.*

Приводом виникнення цивільних процесуальних правовідносин є необхідність захисту порушеного або оспоруваного права або охоронюваного законом інтересу в справах позовного провадження й необхідність установлення певних обставин – юридичних фактів, зміни юридичного положення фізичної особи або її майна, з наявністю або відсутністю якого закон зв'язує виникнення, зміну або припинення майнових і особистих немайнових правовідносин.

Крім того, кожний суб'єкт при зверненні до суду повинен володіти конкретною правоздатністю, яка визначається з урахуванням передбачуваної встановленого законом його процесуального статусу, а також у залежності від характеру спірних матеріальних правовідносин та кола суб'єктів звернення за судовим захистом. Це стосується не тільки осіб, які звертаються до суду за захистом прав та інтересів, хоча вони не є належними позивачами [2, с. 24].

Таким чином, цивільні процесуальні правовідносини – це система регульованих нормами цивільного процесуального права, індивідуалізованих суспільних зв'язків між судом, який здійснює судочинство, та іншими учасниками процесу з приводу розгляду та вирішення цивільної справи. Для виникнення таких правовідносин необхідністю є наявність підстави, приводу та процесуальних передумов.

Для виникнення цивільних процесуальних правовідносин необхідна наявність комплексу обставин, без яких вони не відбудуться.

До них належать:

- 1) норми цивільного процесуального права;
- 2) цивільна процесуальна правосуб'єктність;
- 3) процесуальні юридичні факти.

На підставі викладеного, можна зробити висновки про те, що цивільні процесуальні відносини виникають в процесі здійснення правосуддя по цивільних справах між особами, які беруть участь у справі. Ці правовідносини виникають при наявності передумов та підстав, які передбачені законом. Тільки сукупність процесуальних прав і обов'язків, процесуальних дій по їх реалізації заінтересованих осіб та суду є змістом цивільних процесуальних правовідносин [4, с. 46].

Особливостями цивільних процесуальних правовідносин є те, що вони виникають між судом, особами, які беруть участь у справі, та іншими учасниками процесу у зв'язку з їх діяльністю по здійсненню правосуддя по цивільних справах: по справах позовного, наказного та окремого провадження.

Список використаної літератури:

1. Цивільний кодекс України прийнятий Верховною Радою України 16.01.2003 г. // Відомості Верховної Ради України, 2003. – № 28-29. – Ст. 137.
2. Луспенник Д.Д. Розгляд цивільних справ судом першої інстанції // Д.Д. Луспенник – Харків,- 2006. – Ст. 24.
3. Комаров В.В. Цивільне процесуальне право України // В.В. Комаров – Х.: Консум, 2001. – Ст. 65.
4. Чечина Н.А. Гражданские процессуальные правоотношения // Н.А. Чечина – М.: Юристь, 1996. – Ст. 46.

ДАВИДОВА І. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри цивільного права, кандидат юридичних наук, доцент

КРИПТОГРАФІЧНИЙ ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ЦИФРОВОГО ПІДПISУ ПРИ ВЧИНЕННЯ ПРАВОЧИНІВ

Цивільне законодавство України (зокрема, ч.ч. 1-3 ст. 207 ЦК України) визначає умови, за яких правочин може вважатися вчиненим в письмовій формі, а саме: якщо його зміст зафіксований в одному або кількох документах, у листах, телеграмах, якими обмінялися сторони; якщо воля сторін виражена за допомогою телетайпного, електронного або іншого технічного засобу зв'язку; якщо він підписаний